

การมีส่วนร่วมในการปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรมนักเรียนของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้น
พื้นฐาน อำเภอลำทะเมนชัย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครราชสีมา เขต 7

THE PARTICIPATION IN STUDENTS'S MORAL ETHICS ENCOURAGEMENT
OF THE BASIC EDUCATION COMMITTEE, AMPER LUMTAMENCHAI,
THE NAKHONRATCHASIMA EDUCATIONAL SERVICE OFFICE AREA 7

สงกรานต์ ชนไธสง

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีความมุ่งหมายเพื่อ) เพื่อศึกษาการมีส่วนร่วมในการปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรม นักเรียนของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน อำเภอลำทะเมนชัย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครราชสีมา เขต 7 2) เพื่อเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมในการปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรมนักเรียนของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน อำเภอลำทะเมนชัย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครราชสีมา เขต 7 ตัวแปรอิสระ คือ ขนาดของโรงเรียน

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ กรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จากโรงเรียนขนาดเล็ก ขนาดกลาง และขนาดใหญ่ 22 โรงเรียน จำนวน 66 คน ได้จากการสุ่มกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive Sampling) เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า (IOC) แบ่งเป็น 5 ระดับ โดยหาค่าความสอดคล้องจากผู้เชี่ยวชาญ และค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม ได้ค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับ เท่ากับ .88 แล้วนำแบบสอบถามที่ได้มาจากกลุ่มตัวอย่างไปวิเคราะห์ข้อมูล โดยใช้คอมพิวเตอร์ในการหาค่าสถิติ ได้แก่ การหาค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย (mean) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) และวิเคราะห์ความแปรปรวนเพื่อเปรียบเทียบระดับความคิดเห็นในโรงเรียนขนาดต่างๆ กันโดยใช้ One-way ANOVA

ผลการวิจัย พบว่า

1. การมีส่วนร่วมการปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรมของกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน อำเภอลำทะเมนชัย สังกัดเขตพื้นที่การศึกษานครราชสีมา เขต 7 โดยรวมและรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมาก
2. การวิเคราะห์เปรียบเทียบความคิดเห็นของการมีส่วนร่วมในการปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรมของคณะกรรมการสถานศึกษาของโรงเรียนขนาดเล็ก ขนาดกลาง ขนาดใหญ่ พบว่า ความคิดเห็นของคณะกรรมการสถานศึกษาของโรงเรียนขนาดเล็ก และขนาดกลาง แตกต่างกับความคิดเห็นของคณะกรรมการสถานศึกษาโรงเรียนขนาดใหญ่อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

Abstract

The purposes of this research were 1) to study the participation in encouraging of student's moral and ethics of Basic Education Committees in Amper Lumtamenchai, Nakhonratchasima, Educational Service Office Area 7, and 2) to compare the participation in encouraging of student's moral and ethics of Basic Education Committees in Amper Lumtamenchai, Nakhonratchasima, Educational Service Office Area 7. The independent variable was size of schools.

The sample group consisted of 22 Basic School Committees from small, medium, and large schools, 66 persons in total. Data were random sampling by Purposive Sampling method. The researching tools using a 5 point rating scale questionnaire which composed of items reflecting five aspects. The questionnaire has reliability level at .88 and was administered by specialist. Data then were computerizing analyzed through percentage, mean, standard deviation and one way ANOVA.

The findings were as follows:

1. The participation in encouraging of student's moral and ethics of Basic Education committees in Amper Lumtamenchai, Nakhonratchasima, Educational Service Office Area 7, by total, and each aspect were at a high level.
2. The comparative opinion analysis on the participating in encouraging of student's moral and ethic of Basics Education Committees among small, medium, and large school size found that the opinion of Basic Education School Committees from small and medium school was different from a large school with significantly level of .01.

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ปัจจุบันสังคมไทยมีการเปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็ว ทำให้วิถีชีวิตของสังคมไทยในสังคมเปลี่ยนไป มีความนิยมในวัตถุ และมีวัฒนธรรมการบริโภคมากขึ้น ซึ่งมีผลกระทบต่ออย่างยิ่งต่อระดับจริยธรรม สังคมไทยจึงเริ่มมีลักษณะของการเป็นสังคมที่มีระชองศีลธรรม ถดถอยน้อยลงเรื่อยๆ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ 2545: 24) การเกิดวิกฤตทางจริยธรรม หรือการไม่มีจริยธรรมดังกล่าว ทำให้เกิดปรากฏการณ์ทางคุณลักษณะของประชาชนโดยเฉพาะพฤติกรรมของเยาวชนลักษณะต่างๆ ที่ไม่พึงประสงค์ต่อสังคม เช่น ขาดความรับผิดชอบ ใช้เสรีภาพโดยขาดความเคารพต่อสิทธิของผู้อื่น ใช้จ่ายเกินกำลังความสามารถ ขาดความอดทน ขาดความเพียร ไม่มีวินัย ขาดความซื่อสัตย์ ไม่มีความเมตตากรุณา สังคมขาดความยุติธรรม จึงมีความพยายามจากสังคมที่จะสร้างคุณลักษณะที่มีจริยธรรมต่างๆ ให้เกิดขึ้น เนื่องจากหากปล่อยให้เกิดปรากฏการณ์ขาดจริยธรรมดังกล่าว สังคมไทยมีแนวโน้มที่จะนำไปสู่ความเสื่อมในหลายๆ ด้าน เนื่องจากการมีจริยธรรมนั้นถือว่าเป็นรากฐานสำคัญของทุกสิ่งทุกอย่าง สังคมจะเจริญอย่างมีความสุขที่แท้จริงได้นั้นก็ขึ้นอยู่กับรากฐานสำคัญของทุกสิ่งทุกอย่าง สังคมจะเจริญอย่างมีความสุขที่แท้จริงได้นั้นประชาชนจะต้องมีจริยธรรมเป็นพื้นฐาน (วันนอร์ จะนุ 2545: 77-79)

จากปัญหาดังกล่าวภาครัฐได้พยายามที่จะหาแนวทางแก้ปัญหาอย่างจริงจัง ดังที่แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 10 พ.ศ. 2550-2554 ได้กำหนดวัตถุประสงค์และเป้าหมายหลักในการพัฒนาที่มุ่งจะสร้างโอกาสการเรียนรู้คุณธรรม จริยธรรม อย่างต่อเนื่องที่ขับเคลื่อนด้วยการเชื่อมโยงบทบาทครอบครัว สถาบันศาสนา และสถาบันทางการศึกษา ซึ่งแผนดังกล่าวได้ระบุชัดเจนที่จะให้สถาบันทางการศึกษามุ่งพัฒนาระบบการเรียนการสอนที่เน้นเด็กเป็นศูนย์กลาง ค้นหาคำศัพท์ที่เด็กและพัฒนาให้สอดคล้องกับความสามารถและความถนัด ส่งเสริมความเป็นเลิศ เชื่อมโยงการเรียนรู้ในระบบและนอกระบบการศึกษาควบคู่กับการปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรม (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ 2549: 38-39, 62) ซึ่งสอดคล้องกับความมุ่งหมายของพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ได้กำหนดความมุ่งหมายในการพัฒนาผู้เรียนให้เป็นผู้มีคุณธรรมจริยธรรม ดังใน มาตรา 6 ดังกล่าวว่าการจัดการศึกษาต้องเป็นไปเพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้ และคุณธรรม มีจริยธรรมและวัฒนธรรมในการดำรงชีวิต สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข (กระทรวงศึกษาธิการ 2546: 5)

จากพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาตินำมาสู่การจัดทำหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2544 ก็มีจุดมุ่งหมายที่จะให้ผู้เรียนเกิดคุณลักษณะอันพึงประสงค์ คือ เห็นคุณค่าของตนเองมีวินัยในตนเอง ปฏิบัติตนตามหลักธรรมของพระพุทธศาสนา หรือศาสนาที่ตนนับถือ มีคุณธรรมจริยธรรมและค่านิยมอันพึงประสงค์ (กรมวิชาการ 2544: 4) จะเห็นได้ว่าภาครัฐได้ให้ความสำคัญกับปัญหาค่านิยม จริยธรรมและพยายามหาแนวทางแก้ไขปัญหานี้

สถานศึกษาทุกแห่งได้ให้ความสำคัญกับปัญหานี้และได้กำหนดลงในหลักสูตรสถานศึกษาขั้นพื้นฐานเพื่อเป็นเป้าหมายที่มุ่งพัฒนาผู้เรียนให้มีความรู้ คุณธรรม จริยธรรม และสามารถปรับตัวอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข ซึ่งการปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรมแก่บุคคลนั้น เกิดจากการกระทำภายนอกที่ผู้อื่นเป็นผู้รณรงค์สอนให้ และเกิดจากจิตสำนึกภายในตนเองด้วย เมื่อยังเป็นเด็กเล็กอยู่นั้น บุคคลอาจจะขาดจิตสำนึกในข้อนี้ แต่เมื่อเติบโตขึ้นหากมีจิตสำนึกที่ดีงาม มีจิตที่สามารถรับการศึกษาได้ มุ่งพัฒนาตนเองด้านกาย อารมณ์ สติปัญญา มีแรงจูงใจมุ่งหาธรรมต้องการอยู่ในสังคมที่ดีงาม (ปราชญ์ กล้าผจญ 2544: 92)

การพัฒนาเด็กให้เป็นผู้มีคุณภาพทั้งด้านร่างกายจิตใจ สติปัญญาความสามารถ มีคุณธรรม จริยธรรม และมีวิถีชีวิตที่เป็นสุขตามที่สังคมมุ่งหวังโดยผ่านกระบวนการทางการศึกษานั้น จะต้องมีการส่งเสริมและสนับสนุนจากทุกฝ่ายไม่ว่าจะเป็นโรงเรียน ชุมชน และวัด ปลูกฝังให้นักเรียนมีจิตสำนึกที่ดี เนื่องจากสภาพสังคมที่เปลี่ยนแปลงไปอย่างมากทั้งการสื่อสารเทคโนโลยีต่างๆ ซึ่งนอกจากจะส่งผลกระทบต่อผู้คนในเชิงบวกแล้วในเชิงลบก็มีปรากฏเช่นกันเป็นต้นว่าปัญหาเศรษฐกิจ การระบาดของยาเสพติด ปัญหาคอร์รัปชันซึ่งก่อให้เกิดความทุกข์ความวิตกกังวลความเครียด ซึ่งเป็นผลเสียต่อสุขภาพจิตและสุขภาพกายของทุกคนที่เกี่ยวข้องโดยเฉพาะกับนักเรียนซึ่งเป็นเยาวชนเป็นอนาคตของชาติ การจัดการศึกษาของไทยตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 จึงได้กำหนดความมุ่งหมายและหลักการจัดการศึกษาต้องเป็นไปเพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นคนเก่งคนดี และมีความสุข เติบโตตามศักยภาพของแต่ละบุคคลตามจุดมุ่งหมายดังกล่าว

นอกจากสถานศึกษาจะเป็นสถานที่ปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรมนักเรียนแล้ว ชุมชนก็มีบทบาทในการปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรมนักเรียนด้วยเช่นกัน โดยเฉพาะคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ซึ่งถือว่าเป็นตัวแทนของประชาชนผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในเขตชุมชนที่เข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาทุกเรื่องของโรงเรียนหรือสถานศึกษาที่ตั้งอยู่ในชุมชน บทบาทและหน้าที่ของคณะกรรมการสถานศึกษาจึงมีความสำคัญเป็นอย่างยิ่งในการกำกับและส่งเสริมสนับสนุนกิจการของสถานศึกษาอันเนื่องมาจากเจตนารมณ์ของพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 ต้องการให้ประชาชนซึ่งเป็นผู้มีส่วนได้เสียโดยตรงเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาร่วมกับผู้บริหารสถานศึกษา ครู บุคลากรทางการศึกษา อย่างแท้จริงในลักษณะเป็นเจ้าของหรือหุ้นส่วนของสถานศึกษา

ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาการมีส่วนร่วมในการปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรมนักเรียนของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน เพื่อจะได้นำผลการศึกษาไปใช้เป็นแนวทางในการส่งเสริมและพัฒนาการมีส่วนร่วมในการปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรมนักเรียนต่อไป

ความมุ่งหมายของการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้ตั้งความมุ่งหมายไว้ดังนี้

1. เพื่อศึกษาการมีส่วนร่วมในการปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรมนักเรียนของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน อำเภอลำทะเมนชัย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครราชสีมา เขต 7
2. เพื่อเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมในการปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรมนักเรียนของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน อำเภอลำทะเมนชัย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครราชสีมา เขต ตามตัวแปรอิสระ คือ ขนาดของโรงเรียน

สมมติฐานในการวิจัย

คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน อำเภอลำทะเมนชัย สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครราชสีมา เขต 7 ในโรงเรียนที่มีขนาดแตกต่างกัน มีส่วนร่วมในการปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรมนักเรียน แตกต่างกัน

วิธีดำเนินการวิจัย

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย

ประชากร ได้แก่ คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานโรงเรียนในอำเภอลำทะเมนชัย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครราชสีมา เขต 7 โดยแบ่งเป็น โรงเรียนขนาดเล็ก จำนวน 10 โรงเรียน โรงเรียนขนาดกลาง จำนวน 8 โรงเรียน โรงเรียนขนาดใหญ่ 4 โรงเรียน รวมทั้งสิ้น 22 โรงเรียน คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานโรงเรียนละ 3 คนเฉพาะประธานคณะกรรมการ รองประธานคณะกรรมการ และเลขานุการ รวมประชากรทั้งหมด 66 คน

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย

กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานโรงเรียนในอำเภอลำทะเมนชัย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครราชสีมา เขต 7 ได้มาโดยการกำหนดกลุ่มตัวอย่าง จากตารางของเครจซี่ และมอร์แกน (Krejcie; & Morgan. 1970: 608-609) และการสุ่มอย่างง่ายตามขนาดของโรงเรียน ได้กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 66 คน คิดเป็นร้อยละ 100.00

การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลวิจัยครั้งนี้ ใช้แบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น โดยอาศัยแนวคิด เอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเป็นแบบสอบถามที่ถามเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในการปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรมนักเรียนของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในสถานศึกษา อำเภอลำทะเมนชัย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครราชสีมา เขต 7 ตามแบบสอบถามเป็นมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ แบบสอบถามแบ่งออกเป็น 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 แบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม เป็นแบบสำรวจรายการ(Check List) ได้แก่ ขนาดของโรงเรียนของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในการปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรมนักเรียนของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

ลักษณะแบบสอบถามเป็นมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scales) แบ่งเป็น 5 ระดับ ดังนี้

- 5 หมายถึง การมีส่วนร่วมมากที่สุด
- 4 หมายถึง การมีส่วนร่วมมาก
- 3 หมายถึง การมีส่วนร่วมปานกลาง
- 2 หมายถึง การมีส่วนร่วมน้อย
- 1 หมายถึง การมีส่วนร่วมน้อยที่สุด

ขั้นตอนในการสร้างเครื่องมือ

การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยได้ดำเนินการ ดังนี้

1. ศึกษาวิธีการสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล
2. ศึกษาแนวคิด ทฤษฎี เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อนำมาเป็นแนวทางในการสร้างแบบสอบถามการมีส่วนร่วมในการปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรมนักเรียนของคณะกรรมการการศึกษขั้นพื้นฐาน อำเภอลำทะเมนชัย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครราชสีมา เขต 7

3. สรุปกรอบแนวคิด ขอบเขตการวิจัย แล้วสร้างแบบสอบถามให้ครอบคลุมสอดคล้องกับการศึกษามีส่วนร่วมในการปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรมนักเรียนของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน อำเภอลำทะเมนชัย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครราชสีมา เขต 7 ภายใต้คำแนะนำของอาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์

วิธีการหาคุณภาพเครื่องมือ

1. นำแบบสอบถามที่สร้างเสร็จแล้วไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบ เพื่อหาความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) จำนวน 5 ท่าน
2. นำแบบสอบถามที่ได้รับการตรวจสอบแก้ไขจากผู้ทรงคุณวุฒิ เสนอต่อประธานกรรมการ และกรรมการควบคุมสารนิพนธ์พิจารณา
3. นำแบบสอบถามที่ได้รับการตรวจสอบแก้ไขแล้วไปทดลองใช้
4. นำแบบสอบถามที่ทดลองใช้แล้วมาวิเคราะห์หาความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม โดยใช้วิธีสัมประสิทธิ์ อัลฟา (Alpha Coefficient) ของ คอนบาค (Cronbach, 1990 : 202-204) ได้ค่าความเชื่อมั่น ทั้งฉบับ .88
5. นำแบบสอบถามที่หาความเชื่อมั่นแล้ว ทำเป็นฉบับสมบูรณ์เพื่อเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัยต่อไป

การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยได้ดำเนินการดังนี้

1. ผู้วิจัยนำหนังสือขอความร่วมมือไปยังผู้อำนวยการโรงเรียน ในอำเภอลำทะเมนชัย สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา นครราชสีมา เขต 7 เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการตอบแบบสอบถาม
2. ทำหนังสือขอความร่วมมือผู้บริหารโรงเรียนช่วยแจกแบบสอบถามให้คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง
3. กำหนดวันในการเก็บรวบรวมแบบสอบถาม
4. หลังจากเก็บรวบรวมข้อมูลได้ครบตามจำนวนที่ส่งไปแล้ว ผู้วิจัยนำแบบสอบถามไปทำการวิเคราะห์ข้อมูลต่อไป

การจัดกระทำและการวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยนำแบบสอบถามที่ได้รับคืนมาดำเนินการ ดังนี้ นำแบบสอบถามมาตรวจสอบความสมบูรณ์ของและฉบับมาคัดเลือกฉบับที่สมบูรณ์ได้จำนวน 66 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100.00

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

1. หาค่าสถิติพื้นฐาน ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน
2. ทดสอบนัยสำคัญของความแตกต่างระหว่างตัวแปร คือ ขนาดของโรงเรียนแตกต่างกันโดยใช้การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One-way ANOVA) และเปรียบเทียบรายคู่ด้วยวิธี นิวแมน คูลส์ Newman-Kuels Student Method)

สรุปผลการวิจัย

ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลหาค่าร้อยละขนาดของโรงเรียนเป็นกลุ่มตัวอย่างทั้งสิ้น 22 โรงเรียน และเลือกกลุ่มตัวอย่างในการวิจัยครั้งนี้ จำนวน 22 โรงเรียน คิดเป็นร้อยละตามขนาดของโรงเรียนดังนี้ โรงเรียนขนาดเล็ก จำนวน 10 โรงเรียน คิดเป็นร้อยละ 46.00 โรงเรียนขนาดกลาง จำนวน 8 โรงเรียน คิดเป็นร้อยละ 36.00 และโรงเรียนขนาดใหญ่ 4 โรงเรียน คิดเป็นร้อยละ 18.00

ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากการหาค่าร้อยละ และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของการมีส่วนร่วมการปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรมของกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน อำเภอลำทะเมนชัย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครราชสีมา เขต พบว่า การมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาในการปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรมโดยรวม และรายด้าน ปรากฏว่า ด้านการดำเนินงานเกี่ยวกับการปลูกฝังคุณธรรมนักเรียนของสถานศึกษาสูงสุด ค่าเฉลี่ย $\bar{X} = 4.51$, S.D.=0.44) อยู่ในระดับมากที่สุด ส่วนด้านการมีส่วนร่วมในการพิจารณาจัดวิทยากรภายนอกมาให้ความรู้เรื่องคุณธรรม จริยธรรมของนักเรียนในสถานศึกษา ปรากฏน้อยที่สุด ค่าเฉลี่ย $\bar{X} = 4.22$, S.D.=0.47) พิจารณาโดยรวมและรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมาก

ตอนที่ 3 เปรียบเทียบความคิดเห็นของการมีส่วนร่วมปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรมของคณะกรรมการสถานศึกษาจำแนกตามขนาดของโรงเรียนขนาดเล็ก ขนาดกลาง และขนาดใหญ่ พบว่า สถานศึกษามีส่วนร่วมในการปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรม แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 พิจารณาเปรียบเทียบความคิดเห็นของคณะกรรมการสถานศึกษาที่มีขนาดของโรงเรียนแตกต่างกัน พบว่า ความคิดเห็นของคณะกรรมการสถานศึกษาของโรงเรียนขนาดเล็ก และขนาดกลาง แตกต่างกับความคิดเห็นของคณะกรรมการสถานศึกษาของโรงเรียนขนาดใหญ่ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

อภิปรายผล

สถานศึกษาทุกแห่งในการศึกษาขั้นพื้นฐานมีเป้าหมายในการพัฒนาผู้เรียนให้มีความรู้ คุณธรรม จริยธรรม สามารถปรับตัวในสังคมได้อย่างมีความสุข ซึ่งเป็นการปลูกฝัง จริยธรรมแก่บุคคลนั้นให้เกิดจิตที่ดีงาม มีความเจริญด้วยสติปัญญา ร่างกาย อารมณ์ สังคม มุ่งมั่น มีคุณธรรมในตนเอง

นอกจากสถานศึกษาจะเป็นสถานที่ปลูกฝัง คุณธรรม จริยธรรมนักเรียนแล้ว ชุมชนก็มีบทบาทในการปลูกฝัง คุณธรรม จริยธรรมนักเรียนด้วยเช่นกัน โดยเฉพาะคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ซึ่งถือว่าเป็นตัวแทนของประชาชนผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในเขตชุมชนที่เข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาทุกเรื่องของโรงเรียนหรือสถานศึกษาที่ตั้งอยู่ในชุมชน บทบาทและหน้าที่ของคณะกรรมการสถานศึกษาจึงมีความสำคัญเป็นอย่างยิ่งในการกำกับและส่งเสริมสนับสนุนกิจการของสถานศึกษาอันเนื่องมาจากเจตนารมณ์ของพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่) 2 พ.ศ. 2545 ต้องการให้ประชาชนซึ่งเป็นผู้มีส่วนได้เสียโดยตรงเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาร่วมกับผู้บริหารสถานศึกษา ครู บุคลากรทางการศึกษาอย่างแท้จริง ในลักษณะเป็นเจ้าของหรือหุ้นส่วนของสถานศึกษา

อย่างไรก็ตาม การวิจัยครั้งนี้มุ่งศึกษาการมีส่วนร่วมในการปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรมนักเรียนของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน เพื่อจะได้นำผลการศึกษาไปใช้เป็นแนวทางในการส่งเสริมและพัฒนากิจการมีส่วนร่วมในการปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรมนักเรียน ซึ่งผลการวิเคราะห์ข้อมูลสามารถนำผลการวิจัยมาอภิปรายตามลำดับขั้น ดังนี้

แนวทางในการส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรม ให้กับนักเรียน

1. พ่อแม่ ผู้ปกครองทุก ๆ ระดับต้องตั้งอยู่ในความถูกต้อง ต้องเป็นผู้มีคุณธรรม จริยธรรม และปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดีแก่บุตรหลาน ตลอดจนการเลี้ยงดูต้องค่อย ๆ สร้างสมคุณธรรม จริยธรรม

2. สร้างครอบครัวให้อบอุ่น เพราะการอยู่กันเป็นครอบครัวผดุงคุณธรรม และจริยธรรมดีและคนหนุ่มสาวที่ไม่ได้อยู่กันเป็นครอบครัวจะมีความเสี่ยงต่อความสูญเสียสูง

3. การจัดกิจกรรมพัฒนาครูให้มีความรู้ ความเข้าใจ ทศนคติที่ดี และทักษะด้านการจัดการเรียนการสอนคุณธรรม จริยธรรม ให้มีความสำคัญและเอาใจจริงเอาใจในการประเมินคุณธรรม จริยธรรมของครูและผู้บริหารสถานศึกษาอย่างต่อเนื่อง ด้วยการประเมินจากคนหลากหลายกลุ่ม เช่น ผู้บริหาร ครู นักเรียน ผู้ปกครอง คณะกรรมการสถานศึกษา ฯลฯ และจัดทำดัชนีชี้วัดด้านประสิทธิภาพการสอนคุณธรรม จริยธรรมของครูผู้สอน นอกจากนี้ผู้บริหารสถานศึกษาคควรร่วมกำหนดแผนการสอนกระจายความรับผิดชอบ และปรึกษาร่วมกันกับกลุ่มครูผู้สอนในแต่ละวิชา ในแต่ละช่วงชั้น เพื่อบูรณาการการสอนคุณธรรม จริยธรรมเข้าสู่ช่วงชั้น และวิชาต่าง ๆ

4. การมีความกระตือรือร้นในการเป็นอาสาสมัครและมีจิตสาธารณะเพื่อช่วยเหลือเพื่อนมนุษย์ และประเทศชาติ โดยรัฐบาลควรมีนโยบายส่งเสริมให้นักเรียน นิสิต นักศึกษา ข้าราชการ พนักงานรัฐวิสาหกิจ และภาคเอกชน และเป็นการเชื่อมโยงมโนชนคติเข้าหากันด้วยความเมตตากรุณา

5. ส่งเสริมการพัฒนาจิตให้เป็นวิถีชีวิต ในขณะที่จิตใจสามารถฝึกอบรมให้มีความสุขได้ ฝึกอบรมให้ลดการเห็นแก่ตัวได้ ฝึกอบรมให้มีสติ มีสมาธิ มีปัญญา ยิ่ง ๆ ขึ้นได้ คนปัจจุบันกลับเกือบไม่มีการพัฒนาจิตใจเลย ควรส่งเสริมการพัฒนาจิตให้เป็นวิถีชีวิตของผู้คน ทั้งในระบบโรงเรียนและนอกระบบโรงเรียน ส่งเสริมให้มีศูนย์พัฒนาจิตมาก ๆ ทั้งสถาบันทางศาสนา หรือที่ทำโดยฆราวาส

6. การศึกษาที่เข้าถึงความดี การศึกษาของเราเกือบทั้งหมด เอา "วิชา" เป็นตัวตั้ง จึงเข้าไม่ถึงความดี ในขณะที่ในพื้นที่มีคนคิดดีทำดีอยู่ การศึกษาของเราไม่รู้จักคนเหล่านั้น การศึกษาทุกระดับควรไปศึกษาวิจัยในพื้นที่ให้รู้จักคนดี ๆ แล้วนำมาสื่อสารเรียนรู้กัน เรื่องของคนดีก็จะเข้าไปสู่ตัวผู้เรียน นอกจากนั้นเนื่องจากเรามีโครงสร้างของการศึกษาอยู่เต็มประเทศ เมื่อการศึกษาหันไปแสวงหาคนดีในพื้นที่ เราจะสร้างฐานข้อมูลของความดีขึ้นมาเติมแผ่นดิน ทำให้ความดีเชื่อมโยงกันเป็นเครือข่าย และเป็นแหล่งเรียนรู้ ทำให้ความดีในแผ่นดินมีกำลัง

7. การจัดกิจกรรม / โครงการที่มีส่วนพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมทั้งทางตรง และทางอ้อมที่หลากหลาย เพื่อให้ผู้เรียนจะได้รับการพัฒนาได้ตามศักยภาพ ความถนัด และความสนใจ เพื่อใช้เสริมการเรียนการสอนในชั้นเรียน โดยเป็นกิจกรรมที่มุ่งใช้ทรัพยากรที่มีในสถานศึกษาหรือชุมชนอย่างคุ้มค่า รวมถึงการจัดกิจกรรมเสริมช่วงปิดภาคเรียน เช่น ค่ายอาสาสมัครต่าง ๆ ค่ายคุณธรรม กิจกรรมสิ่งประดิษฐ์เพื่อพัฒนาชุมชน ฯลฯ เพื่อใช้เวลาว่างพัฒนาตนเองและเกิดประโยชน์แก่ชุมชน

ดังนั้น การปลูกฝัง คุณธรรม จริยธรรมให้แก่เด็ก จำเป็นต้องเริ่มแต่เด็ก เพราะอายุก่อน 6 ปี จะสามารถบันทึก จริยธรรมในช่วงนั้นได้มากที่สุด พ่อ แม่ ญาติพี่น้อง ผู้ใกล้ชิดของเด็กในวันนี้ จึงมีบทบาทสำคัญมากในการปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรม และควรทำอย่างต่อเนื่อง ผ่านทางกิจกรรมต่าง ๆ ทั้งในและนอกหลักสูตร จนกระทั่งเด็กเหล่านี้เข้าสู่การเรียนในระบบ ตั้งแต่ระดับประถมศึกษา จนถึงระดับอุดมศึกษา ติบโตเป็นผู้ใหญ่มากขึ้น การปลูกฝังทางด้านคุณธรรม จริยธรรม ยังคงต้องดำเนินต่อไปอย่างเป็นธรรมชาติ เพื่อให้ให้นักเรียนเป็นทั้งคนเก่ง คนดี และมีความสุข ตลอดจนการจัดกิจกรรมพัฒนาครูให้มีความรู้ ความเข้าใจ ทศนคติที่ดี มีทักษะด้านการสอนคุณธรรม จริยธรรม และการมีแบบอย่างที่ดีด้านคุณธรรม จริยธรรมแก่นักเรียน

อย่างไรก็ตาม ในการวิจัยครั้งนี้ได้มีผู้วิจัยโดยผลการวิจัยได้สอดคล้อง โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ผลงานวิจัยของ ชูติมา เตชะปิยวงศ์ (2551: บทคัดย่อ) ทำการวิจัยเรื่อง ความคิดเห็นของผู้ปกครองเกี่ยวกับการปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรมแก่เยาวชน ผลการวิจัยพบว่า ผู้ปกครองคิดว่าควรจะเป็นผู้มีหน้าที่ในการปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรมแก่เยาวชนมากที่สุด รองลงมาคือ แม่ การปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรมให้แก่เยาวชนควรทำในรูปแบบอบรมสั่งสอน รองลงมาทำเป็นแบบอย่าง ควรปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรมให้แก่เยาวชนตั้งแต่ก่อนอนุบาลมากที่สุด รองลงมาคืออนุบาลและประถมศึกษา และพฤติกรรมของพ่อแม่ มีบทบาทต่อเยาวชนมากที่สุด รองลงมาคือเพื่อน นอกจากนั้นยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ จำรัส มูลสาร (2542: 69) ได้ทำการศึกษาร่วมเปรียบเทียบเหตุผลเชิงจริยธรรมของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูที่ต่างกัน พบว่า นักเรียนที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูต่างกันจะมีการให้เหตุผลเชิงจริยธรรมด้านความมีระเบียบวินัยและด้านความซื่อสัตย์แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยนักเรียนที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตยมีการให้เหตุผลเชิงจริยธรรมสูงกว่านักเรียนที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบเข้มงวดกวดขัน ส่วนพฤติกรรมความมีวินัยยังสอดคล้องกับ อรรถพร พานิชปฐมพงศ์ (2542: 54) ได้ทำการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยบางประการกับพฤติกรรมด้านความมีวินัยในตนเองของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 พบว่า ปัจจัยด้านความรับผิดชอบ ความเชื่อมั่นในตนเอง ความอดทน การอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตย และการอบรมเลี้ยงดูแบบเข้มงวดกวดขันมีความสัมพันธ์กับความมีวินัยในตนเองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ต่อมายังมีงานวิจัยของ กรรณิศา สิวลิพันธ์ (2543: 104) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมเชิงจริยธรรม ด้านความมีระเบียบวินัยในตนเอง และการอบรมเลี้ยงดูที่ต่างกันของนักเรียนประจำโรงเรียนมหิดลวิทยานุสรณ์ พบว่า นักเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีพฤติกรรมเชิงจริยธรรมด้านความมีระเบียบวินัยในตนเองอยู่ในระดับค่อนข้างสูง อันเป็นผลสืบเนื่องจากการได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตยในระดับสูง ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ วิระวรรณ อามรดิษ (ทิพย์ลาวัลย์ หลานไทย, 2544:3; อ้างถึงใน วิระวรรณ อามรดิษ, 2522: 62) ได้ศึกษาวิจัยเรื่องความคิดเห็นเกี่ยวกับค่านิยมทางจริยธรรมของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย พบว่า นักเรียนชาย-หญิง ส่วนใหญ่มีความคิดเห็นเกี่ยวกับค่านิยมทางจริยธรรม 10 ประการ (ความรับผิดชอบ ความซื่อสัตย์สุจริต ความมีระเบียบวินัย ความอดทน ความอดุสาหะ ความกตัญญูต่อเวทีกี ความเสียสละ ความยุติธรรม การประหยัดและออมทรัพย์ และการเคารพผู้อาวุโส) อยู่ใก้กันน่าพอใจ และยังพบอีกว่า นักเรียนที่มีบิดามารดามีฐานะทางเศรษฐกิจต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับค่านิยมทางจริยธรรมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 นอกจากนั้นยังคล้ายกับ นิทรา วรรณะ (ทิพย์ลาวัลย์ หลานไทย, 2544:3; อ้างถึงใน นิทรา วรรณะ, 2524: 95) ได้ศึกษาวิจัยพฤติกรรมทางจริยธรรมของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ในเขตกรุงเทพมหานคร พบว่า พฤติกรรมทางจริยธรรมของนักเรียนในด้านความรับผิดชอบ ความมีระเบียบวินัย ความซื่อสัตย์ ความอดุสาหะ ความสามัคคี และความยุติธรรมนั้น อยู่ในระดับชั้นที่ 5 จำนวนมากที่สุด ซึ่งเป็นพฤติกรรมในขั้นที่ทำหน้าที่ตามเกณฑ์ และบรรทัดฐานของสังคม สอดคล้องกับ พรพานิ ทับทิมโต (2550:บทคัดย่อ) ทำการวิจัยเรื่อง การปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรมในเยาวชน ศึกษากรณีโรงเรียนทอสี ผลการวิจัยพบว่า โรงเรียนทอสีเป็นโรงเรียนที่สอนตั้งแต่ระดับอนุบาลจนถึงประถมศึกษา ซึ่งเรียกได้ว่า มีเยาวชนของชาติศึกษาอยู่ที่นี้เป็นจำนวนมาก โรงเรียนทอสีได้ทำการปลูกฝังให้เด็กนักเรียนมีคุณธรรม จริยธรรมควบคู่ไปกับการศึกษาเล่าเรียนทางด้านวิชาการด้วย อีกทั้งนโยบายหรือแก่นหลักของโรงเรียนก็เน้นให้นักเรียนนั้นมีคุณธรรม จริยธรรม ความดีงามอยู่ในตัวเอง โรงเรียนมีการพัฒนาเด็กนักเรียนทางด้านพฤติกรรม จิตใจ และปัญญา ซึ่งเป็นหลักในการพัฒนา มิใช่เพียงแต่เด็กนักเรียนเท่านั้นที่ได้รับการพัฒนาทางด้านนี้ แต่รวมทั้งครู ผู้บริหารทั้งหลายก็ได้รับการพัฒนาที่คล้าย ซึ่งทำให้โรงเรียนนี้มีการพัฒนาคนอย่างแท้จริง และที่สำคัญโรงเรียนทอสีนี้ยังเป็นโรงเรียนวิชิพุทธ ซึ่งแตกต่างจากโรงเรียนทั่วไป

ผลจากการวิจัยครั้งนี้ ทำให้รู้กระบวนของแต่ละโรงเรียนที่มีขนาดต่างกัน ย่อมส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรมแตกต่างกัน ออกเป็น โดยสังคม และชุมชนเป็นตัวแทนสำคัญในการถ่ายทอดทางจริยธรรม คุณธรรม สถาบันหลักสำคัญที่สุดได้แก่ สถาบันครอบครัว สถาบันโรงเรียน สถาบันศาสนา ตลอดจนการมีส่วนร่วมของชุมชน คณะกรรมการฝ่ายต่าง ๆ ในการให้ความรู้และส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรม มุ่งเน้นให้เกิดพฤติกรรมที่พึงปรารถนาของสังคม ชุมชน และสถาบันเป็นองค์ประกอบในการให้ความรู้เชิงจริยธรรม เจตคติทางจริยธรรม พฤติกรรมเชิงจริยธรรม ซึ่งส่งผลต่ออารมณ์ ความรู้สึก ความคิด เป็นพลังทางจริยธรรมของเยาวชนในสังคมปัจจุบัน การวิจัยครั้งนี้จะส่งผลในการมีส่วนร่วมในความรับผิดชอบด้านคุณธรรม จริยธรรมให้สังคมมีความสุข

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะที่ได้จากการวิจัย

1. จากผลการวิจัย เป็นการศึกษาการมีส่วนร่วมในการปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรม นักเรียนของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานควรขยายผลไปยังหลาย ๆ เขตพื้นที่การศึกษาขั้นพื้นฐาน
2. ผลการวิจัยเป็นข้อเสนอแนะต่อเขตพื้นที่การศึกษาในการเปรียบเทียบการปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรม ในแง่ขนาดของโรงเรียน ในแง่ตัวแปรอื่น ๆ ที่ส่งผลต่อการปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรมนักเรียน

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรศึกษาความคิดเห็นเปรียบเทียบผู้บริหาร ครูผู้สอน กรรมการสถานศึกษาในการส่งเสริมการปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรม ว่า เป็นไปอย่างไร

2. การศึกษาการมีส่วนร่วมของชุมชน องค์การบริหารส่วนท้องถิ่น ในการส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรมของนักเรียน
3. การได้มีการวิจัยเชิงคุณธรรม และจริยธรรม ปัจจัยเชิงสาเหตุ และการแก้ไขสำหรับนักเรียนทุกระดับ ทุกสังกัดในเขตพื้นที่การศึกษา

บรรณานุกรม

กรมวิชาการ. (2546). แนวทางการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน

พุทธศักราช 2544 กรุงเทพฯ: กระทรวงศึกษาธิการ.

_____ (2545). การจัดทำคู่มือพัฒนาคุณภาพภาวะทอาารมณั้ ศิลธรรม และจริยธรรมระดับประถมศึกษาและมัธยมศึกษา
กรุงเทพฯ: ศูนย์แนะแนวการศึกษาและอาชีพ กระทรวงศึกษาธิการ.

_____ (2544). แนวทางการพัฒนาจริยธรรมไทย. กรุงเทพฯ: กระทรวงศึกษาธิการ.

_____ (2543). การสังเคราะห์รูปแบบการพัฒนาศักยภาพของเด็กไทยด้านการเหลือผู้อื่นเสียสละมุ่งมั่น พัฒนารุงเทพฯ:
กระทรวงศึกษาธิการ.

_____ (2541). กรอบความคิดเพื่อส่งเสริมและพัฒนาคุณธรรมที่เน้นความมีวินัยและความประชาธิปไตย. กรุงเทพฯ: คุรุสภา.

_____ (2540). หลักสูตรก่อนประถมศึกษา พุทธศักราช 2540(อายุ 3-6 ปี). กรุงเทพฯ: คุรุสภาลาดพร้าว.

กระทรวงศึกษาธิการ. (2547). คู่มือปฏิบัติงานคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานกรุงเทพฯ:

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ.

_____ (2542). พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 และแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่2) พุทธศักราช 2542.
กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์

(ร.ส.พ.).

เกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์(2546). ภาพอนาคตและคุณลักษณะของคนไทยที่ประสงค์ กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการการศึกษา
แห่งชาติ. วี.ที.ซี. คอมมิวนิเคชั่น.

จุฬารพร ดีสุนทร. (2537). การศึกษาสภาพปัญหาในการปฏิบัติงานของคณะกรรมการศึกษา ประจำโรงเรียนประถมศึกษา
สำนักงานการศึกษาจังหวัดสมุทรปราการ.

ปริญญาณิพนธ์ ค.ม. (การบริหารการศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยถ่ายเอกสาร.

เจิมศักดิ์ ปิ่นทอง(2525). การระดมประชาชนเพื่อการพัฒนาชนบท. กรุงเทพฯ:คณะเศรษฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์. (อด
สำเนา).

ณอ่าน วุฑฒิกกรมรักษา (2526). ปัจจัยทางเศรษฐกิจและสังคมที่มีผลต่อการเข้ามามีส่วน ร่วมของประชาชนในโครงการสร้างงาน
ในชนบทศึกษา เฉพาะโครงสร้างที่ได้รับ

รางวัลดีเด่นของต.คิงพยอม อ.บ้านโป่ง จ.ราชบุรี. ปริญญาณิพนธ์ สด.ม. (สังคม สงเคราะห์ศาสตร์). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์. ถ่ายเอกสาร.

ชาญชัย อินทรประวัตติ. (2535). รายงานการวิจัย การศึกษาความคิดเห็นเกี่ยวกับการปลูกฝัง จริยธรรม ของนิสิตคณะ
ศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒสงขลา สงขลา: มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ สงขลา.

ชูชาติ พวงสมจิตร์. (2540). การวิเคราะห์ปัจจัยที่ส่งเสริมและปัจจัยที่เป็นอุปสรรคต่อการมีส่วนร่วม ร่วมชุมชนกับโรงเรียน
ประถมศึกษาในเขตปริมณฑลกรุงเทพมหานคร. ปริญญาณิพนธ์ ค.ด. (การบริหารการศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิต
วิทยาลัยจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ถ่ายเอกสาร.

ชูศรี วงศ์รัตนะ. (2546). เทคนิคการใช้สถิติเพื่อการวิจัย พิมพ์ครั้งที่ 9. กรุงเทพฯ เทพเนรมิตร.

ณัฐพงษ์ เจริญทิพย์. (2542).การวัดผลการเรียนวิทยาศาสตร์. กรุงเทพฯ: ภาควิชาหลักสูตรการสอน คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัย
ศรีนครินทรวิโรฒ.

_____ (2544). ทฤษฎีต้นไม้อจริยธรรม การวิจัยและการพัฒนาบุคคล. กรุงเทพฯองค์การ สงเคราะห์การผ่านศึก.

นลิน เรืองบุตร.(2543 ,23 พฤษภาคม). ประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่อง ระเบียบ กระทรวง ศึกษาธิการว่าด้วยคณะกรรมการ
สถานศึกษา ขั้นพื้นฐานพ.ศ. 2543.

จินตนา บุญงการ. (2545). จริยธรรมทางธุรกิจ. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

นริวรรณ พรหมชุม; และคณะ. (2537). การมีส่วนร่วมของกรมการศึกษาประจำโรงเรียนใน โครงการศึกษา เพื่อพัฒนาชนบท
จังหวัดขอนแก่น ขอนแก่น: งานการวิจัยคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น

นลิน เรืองบุตร. (2542). การพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมของนักเรียน กรุงเทพฯ: อักษราพิพัฒน์.

- ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์. (2540). **จิตวิทยาการศึกษา**. กรุงเทพฯ: ศูนย์สื่อเสริมกรุงเทพฯ.
- ประจวบ ลี้อประสาร. (2542). **การมีส่วนร่วมในการบริหารการศึกษาของคณะกรรมการ โรงเรียนขยายโอกาสในเขตการศึกษา 1. วิทยานิพนธ์ ศษ.ม. (บริหารการศึกษา).**
- นนทบุรี: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ถ่ายเอกสาร.
- พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดช. 2525. "คุณธรรมพื้นฐาน". น. 55. **สมโภชกรุงรัตนโกสินทร์ 200 ปี**. กรุงเทพมหานคร: สำนักนายกรัฐมนตรี
- พระธรรมปิฎก (ป.อ. ปยุตโต). (2546). **พจนานุกรม ฉบับประมวลศัพท์**. พิมพ์ครั้งที่ 10. กรุงเทพฯ เอส.อาร์.พรินติ้ง แมส โปรดักส์. _____ (2543). **พุทธธรรม**. พิมพ์ครั้งที่ 9. กรุงเทพฯ มหาจุฬาลงกรณ์ราชวิทยาลัย.
- พระมหาอดิศร ธีรสีโล. (2540). **คุณธรรมสำหรับครู** กรุงเทพฯ: โอ.เอส.พรินติ้ง เฮ้า.
- ไพฑูริย์ สีนลาร์ตน์. 2542. **ความรู้คู่คุณธรรม รวมบทความเกี่ยวกับคุณธรรมจริยธรรมและ การศึกษา**. (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
- ไพโรจน์ พรหมมีเนตร. (2533). **การปฏิบัติงานของกรรมการศึกษาประจำโรงเรียน ประถมศึกษาจังหวัดพิษณุโลก ปรียญานิพนธ์ ค.ม. (บริหารการศึกษา)**. กรุงเทพฯ:
- บัณฑิตวิทยาลัยจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ถ่ายเอกสาร.
- เมตต์ เมตต์การุณจิต. (2541). **การมีส่วนร่วมในการบริหารของคณะกรรมการการศึกษา ประจำโรงเรียนเทศบาลในจังหวัด นครราชสีมา. ปรียญานิพนธ์ ศษ.ม. (บริหาร การศึกษา)**. กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ถ่ายเอกสาร.
- วัลลภ บุญกิตติเจริญ. (2547). **การมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานใน สถานศึกษา สังกัดจังหวัดฉะเชิงเทรา. วิทยานิพนธ์ ค.ม. (การบริหารการศึกษา).**
- ฉะเชิงเทรา: บัณฑิตวิทยาลัย สถาบันราชภัฏราชนครินทร์.
- วระวรรณ อามระดิษ. "ความคิดเห็นเกี่ยวกับค่านิยมทางจริยธรรมของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย." วิทยานิพนธ์ ปรียญ นามหาบัณฑิต ภาควิชามัธยมศึกษา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย 2522.
- สมพงษ์ จิตระดับ. (2547). **คุณลักษณะและวิธีการเรียนรู้ของเยาวชนไทย** กรุงเทพฯ: สำนักงาน เลขาธิการสภาการศึกษา.
- _____ (2527). **"กรณีตัวอย่าง" กลวิธีสอนจริยศึกษาและการสอดแทรกคุณธรรม**. กรุงเทพฯ: สมาคมพุทธศึกษาแห่งประเทศไทย ใน พระบรมราชูปถัมภ์.
- สมพร เทพสิทธิ์า. (2542). **คุณธรรมและจริยธรรม**. กรุงเทพฯ: สมชายการพิมพ์.
- สุนทร โคตรบรรเทา. (2544). **รวบรวมบทความและงานเขียน ศาสตราจารย์ ดร. สาโรช บัวศรี ปรัชญาการศึกษา ประชาธิปไตย และจริยธรรม**. กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาส์น.
- สุนทร ชอบทำดี. (2543). **บทบาทของคณะกรรมการศึกษาเกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่าง โรงเรียนกับชุมชนของโรงเรียน ประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการศึกษา**
- จังหวัดอ่างทอง ปรียญานิพนธ์ ค.ม. (บริหารการศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยถ่ายเอกสาร.
- สุรัชย์ ภิญโญชีพ. (2547). **ความคิดเห็นต่อสภาพการมีส่วนร่วมในการบริหารสถานศึกษา ของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้น พื้นฐานจากโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขต พื้นที่การศึกษาปทุมธานี เขต1. วิทยานิพนธ์ ศษ.ม. (การบริหารการศึกษา).**
- ปทุมธานี: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ถ่ายเอกสาร.
- Bloom, Benjamin S. (1982). **"Human Characteristics and school Learning"**. 2nd ed. New York: McGraw-Hill Book Company.
- Choes, Harl R. (1960). **Instruction Material ; An instructional For Teacher** New York: The Ronald Press Company.
- Clarke-Stewart Alison: and Susan Friedman. (1987). **Child Development : Infancy through Adolescence**. New York: John Wiley & Sons.
- Cohen, John M. and Uphoff, Norman T. (1977). **Rural Development Participation :Concepts and Measures for Project Design, Implementation and Evaluation**. New York: Published by the Rural Development Committee Center for